

Passend onderwijs

Juli
'23

Rapportage van een kwalitatief communicatieonderzoek naar communicatiemiddelen voor passend onderwijs in opdracht van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

ROK: Kwalitatief Communicatieonderzoek

Projectnummer Blauw: 31344

Onderzoekers: Dori van Rosmalen, Pascal den Hertog

blauw

Woord vooraf

Dori van Rosmalen

Dori.vanrosmalen@blauw.com

06 - 10 82 10 50

Pascal den Hertog

Pascal.denhertog@blauw.com

06 – 17 11 16 43

”

Wij hebben zo veel geleerd over de mogelijkheden om onderwijs passend te maken voor kinderen, zonder dat het meteen over speciaal onderwijs gaat. Fijn dat dit bestaat in Nederland.

Dori en Pascal

Blauw Research bv

Coolsingel 55
3012 AB Rotterdam

[010-4000900](tel:010-4000900)
www.blauw.com
welcome@blauw.com

KvK nummer: 24282859

Copyright 2023 Blauw Research bv

Alle rechten voorbehouden.
Niets uit dit document mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Blauw Research.

Inhoudsopgave

1

Managementsamenvatting

2

Resultaten

3

Onderzoeksverantwoording

Disclaimer

Dit kwalitatieve onderzoek is toetsend van aard. De resultaten zijn representatief in termen van meningen van de doelgroepen, niet representatief in termen van aantallen. Ofwel: de uitkomsten zijn indicatief en hypothesevormend en geen (cijfermatig bewezen) feiten.

Verloop van het onderzoek

Op 13, 15 en 20 juni 2023 voerden we 17 online gesprekken van 45 minuten. 11 daarvan waren met ouders van kinderen die passend onderwijs ontvangen, of waarvoor dat wenselijk is. De andere 6 gesprekken waren met experts van 6 verschillende Ouder- en Jeugdsteunpunten* passend onderwijs.

Tijdens dit onderzoek heeft men altijd de video en een brochure beoordeeld. Indien er voldoende tijd was, is ook gekeken naar de overzichtsplaat**. Een totaaloverzicht van middelen staat [in de bijlage](#).

* Ouder- en jeugdsteunpunten zijn voorzieningen binnen een samenwerkingsverband passend onderwijs. Hier kunnen ouders en leerlingen terecht voor informatie en steun bij passend onderwijs.

** De overzichtsplaat is niet door OCW ontwikkeld. Deze wordt getoetst om te bekijken of OCW iets aanvullends moet ontwikkelen.

Managementsamenvatting

De context

Leerlingen hebben in Nederland recht op onderwijs dat bij hun eigen vermogen past. Scholen hebben een zorgplicht: zorgen voor passend onderwijs indien een kind dat nodig heeft.

Het ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschap (OCW) heeft een informatieset ontwikkeld voor ouders over wat passend onderwijs is. Dit bestaat onder andere uit een video, brochures en een overzichtsplaat*.

Het ministerie wil nu van ouders, maar ook van experts bij Ouder- en jeugdsteunpunten weten hoe men deze informatie waardeert, of de informatie duidelijk is en de informatie bevat waar behoefte aan is.

Doelstellingen van de informatieset

De middelen hebben twee doelen:

- Ouders duidelijk maken wat passend onderwijs is (weten)
- Ouders duidelijk maken wat ze kunnen doen om voor hun kinderen passend onderwijs te regelen als dit voor hen noodzakelijk is (kunnen/doen).

Bij experts wordt getoetst in hoeverre zij denken dat de middelen bijdragen aan de doelstellingen voor de informatieset.

De onderzoeksdoelen

- Inzicht krijgen in hoeverre de middelen de potentie hebben om de doelstellingen van de informatieset te realiseren.
- Het vinden van concrete aanknopingspunten ter optimalisatie van de informatieset.

Hoofdconclusie

De informatieset wordt positief ontvangen. Het legt ouders goed uit wat passend onderwijs is en het geeft hen informatie hoe ze dit voor hun kind(eren) kunnen regelen.

Een aandachtspunt is om de informatie op de juiste manier onder de aandacht van de ouders te krijgen. Ze weten de middelen vaak niet te vinden en zijn veelal onbekend met het Ouder- en Jeugdsteunpunt.

Op de volgende sheet worden deze conclusies verder toegelicht

Toelichting op hoofdconclusies

De informatieset legt ouders goed uit wat passend onderwijs is en hoe ze dit voor hun kind(eren) kunnen regelen.

De drie middelen dragen elk op hun eigen manier bij aan meer begrip over passend onderwijs. Ook wordt duidelijk wat het verschil met speciaal onderwijs is. Wel geven ouders en experts aan dat er een ideale situatie geschetst wordt in de informatieset. Dat komt niet altijd overeen met de werkelijkheid.

- *De video* wordt echt als startpunt gezien waarin men leert over het bestaan van passend onderwijs, maar ook over de zorgplicht van de scholen en de rechten van ouders. De lengte van de film is goed. Men vindt dat de begrippen goed uitgelegd worden. Ook vindt men het fijn dat de toelichting zowel uitgesproken wordt, ondertiteld wordt en in een opsomming visueel in beeld staat. Experts herkennen de video vaak, zij gebruiken de informatie op hun eigen website om ouders te informeren, of verwijzen op hun website naar de video.
- *De brochure* ziet men als naslagwerk. Iets wat men pas nodig heeft als de vraag over passend onderwijs speelt bij hun kind(eren). De opzet vanuit hoofdvragen sluit goed aan bij hoe ouders naar informatie zoeken. Men vindt de vragen ook relevant en compleet. Uiteindelijk lukt het de ouders om goed door het document te navigeren. Veel experts herkennen de teksten, omdat ze deze zelf vaak gebruiken op hun eigen website.
- *De overzichtsplaat* wordt wisselend ontvangen. Sommige ouders vinden het fijn om een totaaloverzicht te zien, inclusief tips en doorverwijzingen naar meer hulp als men er met de school niet uitkomt. Zij vinden dit een fijne toevoeging aan de video en brochure vanwege het overzicht in 1 beeld. Andere ouders vinden de plaat te druk. Ze weten niet waar ze moeten beginnen met kijken. Ze willen van boven naar beneden lezen, maar zo is de plaat niet ingericht. Experts missen de doorverwijzing naar het Ouder- en Jeugdsteunpunt in dit overzicht, maar vinden het voor de ouders wel fijn dat er een dergelijk overzicht beschikbaar is.

Ouders weten de informatie over passend onderwijs niet te vinden.

Voor veel ouders (met en zonder ervaring met passend onderwijs) was de informatieset nieuw. Ze hadden de afzonderlijke middelen niet eerder gezien. Daarbij gaven ze aan dat ze met name de video graag al hadden gezien op het moment dat het eerste kind naar school ging. Het helpt om het bestaan van passend onderwijs onder de aandacht te brengen en de verwarring met speciaal onderwijs weg te nemen. Als er dan (in de toekomst) iets met hun kind is, weten ouders beter wat er mogelijk is en waar ze terecht kunnen voor advies en hulp. Het geeft ze meer zekerheid en houvast. De informatie over passend onderwijs zoeken ouders dicht bij huis, op plekken waar ze zelf komen. Zoals op school, via de huisarts, het consultatiebureau of de bibliotheek. De website van de Rijksoverheid, of van het ministerie van OCW, zoeken ze niet spontaan zelf op. De experts weten de informatie wel goed te vinden op de website van het ministerie van OCW en gebruiken het als bron om ouders te informeren.

Ouder- en Jeugdsteunpunten zijn onbekend bij ouders. De experts willen dat graag veranderen.

Veel ouders waren onbekend met het Ouder- en Jeugdsteunpunt. Andersom geven de experts aan dat ze hard hun best doen om hun bekendheid onder ouders te vergroten. Zo maken ze eigen flyers, vragen ze de scholen in de samenwerkingsverbanden om op de website genoemd te worden of hen in de nieuwsbrief onder de aandacht te brengen. Deze steunpunten zien zichzelf als het eerste (hulp)kanaal als ouders er met de school zelf niet uitkomen. Daarom willen ze ook graag benoemd worden in de brochure en de overzichtsplaat. Zij kunnen ouders vervolgens naar de juiste partijen doorverwijzen, zonder dat het meteen hoeft te escaleren naar bijvoorbeeld een geschillencommissie of rechter.

Advies

Op basis van de resultaten van dit onderzoek adviseren we het ministerie van OCW het volgende:

- **Blijf de video en brochure inzetten*** - Ze worden goed ontvangen. In de resultaten van dit rapport doen we nog enkele suggesties voor kleine verbeterpunten. Verwijs in alle middelen van de informatieset ook expliciet (met nummer en website) naar het Ouder- en Jeugdsteunpunt.
- **Vergroot de bekendheid over passend onderwijs** - Laat ouders vanaf het moment dat hun kind naar school gaat kennis maken met het begrip passend onderwijs en de rechten en plichten van ouders en scholen hierin. De huidige video is hiervoor zeer geschikt. Ook een overzichtsplaat kan hierbij helpen. De brochure is voor dit doel te uitgebreid. Naast de scholen kunnen de huisarts, het consultatiebureau of de bibliotheek goede plekken zijn om ouders hierover te informeren.
- **Vergroot de bekendheid van het Ouder- en Jeugdsteunpunt** - Maak duidelijk aan ouders dat dit een eerste bron van informatie kan zijn als ze er met de scholen niet zelf uitkomen. Help de Ouder- en Jeugdsteunpunten met het vergroten van hun bekendheid.
- **Maak de informatieset toegankelijk voor de ouders** - Verspreid het op plekken waar de ouders zelf (regelmatig) komen, zoals via de scholen (website, nieuwsbrief, informatieavond), de huisarts en het consultatiebureau.
- **Houd extra rekening met toegankelijkheid van de documenten** - Zo vragen sommige ouders en experts zich af of de brochure voorgelezen kan worden en wil men ook graag een papieren variant van de brochure voor minder digivaardigen. Ook vindt men het fijn dat de middelen zowel tekst als beeld bevatten. Iedereen heeft een eigen voorkeur om informatie tot zich te nemen.

* De overzichtsplaat is hier bewust niet benoemd. De voorgelegde plaat is gebruikt om tips te verzamelen voor het ontwikkelen van een geheel nieuwe overzichtsplaat voor ouders over passend onderwijs. In het resultaatendeel van dit rapport staan de tips voor de overzichtsplaat beschreven.

Resultaten

Ouders zijn onbekend met wat passend onderwijs precies is

Er is veel verschil in waar en hoeveel hulp ouders krijgen voor hun kinderen met een behoefte aan passend onderwijs

Ouders met en zonder ervaring met passend onderwijs

In dit onderzoek is gesproken met ouders die kinderen hebben die passend onderwijs ontvangen, als ook met ouders waarbij dat nog niet het geval is maar wel gewenst.

In de gesprekken werd duidelijk dat:

- ouders weinig kennis hebben over passend onderwijs. Ook ouders met ervaring kunnen niet altijd goed uitleggen wat het precies is. Sommigen kunnen het begrip goed uitleggen, maar zijn dan bijvoorbeeld alsnog slecht op de hoogte van hun rechten of de plichten van scholen ten aanzien van het aanbieden van passend onderwijs. Daarnaast is er ook verwarring met speciaal onderwijs.
- de route naar hulp voor kinderen heel verschillend is. Dit kan vanuit de vraag van ouders zelf komen. Soms attenderen scholen ouders op de extra behoefte van hun kind(eren) (o.a. tien-minuten-gesprekken). Het komt ook voor dat een huisarts of consultatiebureau ouders hierop attendeert.
- de hulp en ondersteuning die ouders ontvangen heel verschillend is. Zo heeft de ene ouder veel hulp en steun gehad van een wijkteam, anderen van bekenden die ook kinderen hebben met behoefte aan speciaal onderwijs en weer anderen zijn goed geholpen op de basisschool. Ook instellingen die de kinderen diagnosticeren (bijvoorbeeld logopedie, autisme) bieden ouders hulp en steun.

”

Passend onderwijs is voor kinderen met adhd of autisme. Die kant denk ik aan. Het ligt eraan hoe zwaar het is, maar dan kan het op een gewone school met extra ondersteuning. Speciaal onderwijs is meer met een rugzakje, meer hulpbehoevend.

- Vader, 35 jaar
Geen ervaring passend onderwijs

”

In mijn ogen is passend en speciaal onderwijs hetzelfde.

- Moeder, 40 jaar
Geen ervaring passend onderwijs

”

Passend onderwijs is dat een school zich aanpast aan het kind.

- Vader, 33 jaar,
Ervaring met passend onderwijs

Ouders willen meer weten over passend onderwijs

Die informatie zoeken ze dicht bij huis

Behoeftte om meer te weten over passend onderwijs

Na het zien van de informatieset geven de ouders allemaal aan dat ze deze informatie over passend onderwijs graag eerder hadden ontvangen. Ouders leren nu gaandeweg wat passend onderwijs is. Het is ook niet altijd de term die ze zelf gebruiken, of waar ze naar zoeken als ze zelf informatie erover zoeken. Zij zoeken vaak directer op een specifiek onderwerp, zoals logopedie, bijles of autisme. Ook krijgen ouders informatie via instanties als de huisarts, via oudergesprekken op school of via maatschappelijk werk.

Ouders zeggen dat ze het fijn zouden vinden om al in een vroeg station te leren over het bestaan van passend onderwijs en wat hierin in het algemeen hun rechten en de plichten vanuit scholen zijn. Als ze er dan in de toekomst mee te maken krijgen, hebben ze het gevoel dat ze beter weten wat ze kunnen doen om hun eigen kind zo goed mogelijk onderwijs te laten hebben. Het geeft ouders (zelf)vertrouwen.

Er is in de eerste fase (het moment dat kinderen naar school gaan) nog geen behoefte aan uitgebreide informatie over passend onderwijs. Dat vinden ouders pas relevant als het voor hun kind noodzakelijk is om dit te regelen. Maar door al iets te weten over passend onderwijs weten ouders beter waar ze die informatie kunnen vinden.

Informatie dicht bij huis vinden

Ouders geven aan dat ze bij voorkeur de informatie over passend onderwijs dicht bij huis vinden. Op plekken waar ze zelf toch al komen, waardoor de informatie als het ware naar ze toe komt. Ze denken daarbij aan familie of vrienden met ervaring, het consultatiebureau, de huisarts of gemeente, de bibliotheek of een wijkteam.

Ook scholen vinden ouders een logische bron van informatie. Bijvoorbeeld in de schoolgids, op website van de school, tijdens een eerste live bijeenkomst als kinderen op school starten of als een poster op de muur in de gangen.

Overheid geen logische eerste bron om informatie te zoeken

De websites van de Rijksoverheid of het ministerie van Onderwijs zijn voor ouders geen logische eerste plekken om informatie te zoeken over passend onderwijs. Ze denken simpelweg niet aan deze afzender. De ouders vinden OCW wel een heel betrouwbare afzender.

” Wat we zelf als heel lastig hebben ervaren, is dat er relatief weinig is te vinden. Wel in zijn algemeenheid, van wat kun je doen? Maar er is weinig te vinden welke scholen zijn waar in gespecialiseerd en welke begeleiding kunnen ze bieden.

- Vader, 41 jaar,
Ervaring met passend onderwijs

Het Ouder- en Jeugdsteunpunt is onbekend bij ouders

Experts willen graag het eerste (hulp)kanaal voor ouders zijn als ouders er met de school zelf niet uitkomen

Onbekendheid met het Ouder- en Jeugdsteunpunt

Uit de gesprekken met de ouders bleek dat ze onbekend zijn met het Ouder- en Jeugdsteunpunt. Ze hadden er vaak nog niet van gehoord of mee te maken gehad. Ze vinden de gedachte wel fijn dat er één plek is waar ouders terecht kunnen als ze er met de school zelf niet uitkomen, of waar ze meer informatie kunnen vragen.

Ouder- en Jeugdsteunpunten nog volop in ontwikkeling

Uit de gesprekken met de experts bleek dat de Ouder- en Jeugdsteunpunten nog in een opstartende fase zitten. Het verschilt per steunpunt hoe ver ze al zijn.

In de gesprekken werd duidelijk dat:

- sommige steunpunten met de samenwerkingsverbanden en betrokken ouders aan het uitdenken zijn wat ze precies willen aanbieden terwijl andere steunpunten hun website bijvoorbeeld al gereed hebben. Ook is er veel onderling overleg en kennisuitwisseling tussen verschillende steunpunten in Nederland.
- ouders op het po weten de steunpunten beter te vinden dan ouders op het vo. Waarom dat is, is niet duidelijk geworden in dit onderzoek. En als ouders met vragen komen bij de steunpunten, dan gaat het vaak om heel specifieke vragen over hun eigen kind. Ouders komen niet zo snel voor algemene informatie over passend onderwijs bij de steunpunten terecht.
- ze graag gezien willen worden als hét eerste (hulp)kanaal voor ouders met vragen over onder andere passend onderwijs. Zij kunnen de ouders vervolgens doorverwijzen naar de juiste hulp, zoals Balans, centrum voor jeugd en gezin, ouders en onderwijs, de huisarts, de docent of een onderwijsconsulent.

- de steunpunten zoekende zijn hoe ze hun bekendheid kunnen vergroten, omdat ze merken dat ze nu nog slecht gevonden worden. De steunpunten doen zelf al veel om beter gevonden te worden. Zo maken ze eigen flyers, vragen ze scholen om op de website genoemd te worden en in de nieuwsbrief en adverteren ze in de lokale kranten. Zij geven aan dat het ook fijn zou zijn als er één centrale website komt waar ouders kunnen zoeken naar 'hun' steunpunt.
- de informatie van het ministerie van OCW goed gebruikt wordt door de steunpunten. Men gebruikt het voor de informatie op de eigen website of er wordt rechtstreeks verwezen naar de informatie van OCW (zodat informatie altijd up-to-date is). De informatie wordt ook in communicatie gebruikt om te vertellen wat het Ouder- en Jeugdsteunpunt is en wat het te bieden heeft. De experts bij het steunpunt zijn daardoor ook goed bekend met de informatieset vanuit OCW (brochure en video).

” Ouders komen nooit met algemene vragen, maar met een specifieke vraag over hun kind.

- Expert van een Ouder- en jeugdsteunpunt

De video wordt gezien als een mooi startpunt aan informatie

De video legt ouders uit wat passend onderwijs is en waar ze meer informatie kunnen vinden

Boven: scènes uit de introductievideo over passend onderwijs

Zowel ouders als experts zijn enthousiast over de video.

- *Begrip over passend onderwijs vergroot* - De video maakt voor ouders goed duidelijk wat passend onderwijs is. Ouders die nu passend onderwijs voor hun kind willen regelen, voelen zich gesteund door de informatie. Ze hebben het gevoel beter te begrijpen wat het is en hoe ze dit kunnen regelen. Het leert ouders dat zij niet alles hoeven te vertellen aan de school en dat scholen andersom ook plichten hebben richting het kind. Ouders die al bekend zijn met passend onderwijs komen termen tegen die ze vaker gehoord hebben, maar die soms nu pas goed uitgelegd worden. Daarnaast maakt de video duidelijk dat er een verschil is tussen passend onderwijs en speciaal onderwijs.
- *Waardering voor de stijl* – Zowel ouders als experts vinden dat de video prettig is om naar te kijken. De lengte van de video is goed. Bijna niemand vond het te lang. De vrouw (Lisa) vertelt rustig en niet te gehaast het verhaal. Het is allemaal niet te formeel en Lisa komt deskundig over. Daarnaast komen moeilijke woorden in beeld (zien) en worden door Lisa uitgelegd (horen). Men vindt het ook fijn dat er soms kleine opsommingen in beeld worden gebracht met extra verduidelijking of een samenvatting van wat verteld is. Dat vindt men overzichtelijk. Een enkeling vindt dat Lisa te veel aan een stuk doorpraat en te veel van plek beweegt.
- *Een goed startpunt* – Men ziet de video echt als eerste kennismaking met het begrip passend onderwijs. Daarom vinden mensen het ook fijn dat er op het eind nog verwezen wordt naar bronnen waar men meer informatie kan vinden. Zoals bij de school, het Ouder- en Jeugdsteunpunt en de url waar meer informatie te vinden is. Voor veel ouders is dit de eerste keer dat ze de term Ouder- en Jeugdsteunpunt zien. Het maakt ze dan nieuwsgierig wat dit is.
- *Aandachtspunten* – Sommige ouders vinden het verwarrend dat de er in video eerst gezegd wordt dat een kind niet geweigerd kan worden, om later in de video te vertellen dat een kind soms naar een andere school moet die wel de hulp kan bieden die een kind nodig heeft. Dat vindt men tegenstrijdig. Ouders met ervaring met passend onderwijs geven daarnaast aan dat in de video wel een heel ideale situatie getoond wordt en dat het er in de werkelijkheid niet zo aan toe gaat. Experts geven nog als tip mee om in het begin beter in beeld te brengen welke verschillende woorden er allemaal gebruikt worden om passend onderwijs te omschrijven. Ook vinden sommige experts dat het tempo in de video misschien nog te hoog ligt of dat er minder in beeld moet zijn, omdat er ook gelijktijdig nog van alles verteld wordt. Tot slot geven ze aan dat het belangrijk is dat de informatie ook in andere talen beschikbaar moet zijn.
- *Volgorde op de [website van OCW](#)* – Eén expert vond de volgorde waarin de middelen op de website van OCW aangeboden worden onlogisch. Men ziet eerst de brochure, dan pas de video. Als men het in die volgorde bekijkt biedt de video geen nieuwe informatie.

Quotes naar aanleiding van de video

”

Als je voor die situatie staat dan heb je hier ook echt wat aan.

- Vader, 33 jaar,
Ervaring met passend onderwijs

”

Als je dit al ziet heb je wel een basis.

- Expert (ouder)
Werkzaam bij Balans advieslijn

”

Verhelderend. Er zitten wel wat termen in die ik de laatste maanden ook wel een aantal keren heb gehoord. Het verbaast mij wel dat aan het einde Rijksoverheid is, daar hebben we nooit aan gedacht om te gaan zoeken.

- Vader, 41 jaar,
Ervaring met passend onderwijs

”

Wat mij opvalt, is dat hier heel nadrukkelijk wordt gezegd dat de school of de onderwijsinstelling zelf verantwoordelijk is om te zoeken naar een passend onderwijsaanbod. In de praktijk is dit weerbarstiger.

- Moeder, 46 jaar,
Ervaring met passend onderwijs

”

Ik hoor nu ook dat de school een zorgplicht heeft. We moeten dus samen tot een oplossing komen. Dus je hoeft het niet alleen te doen.

- Moeder, 40 jaar
Geen ervaring passend onderwijs

”

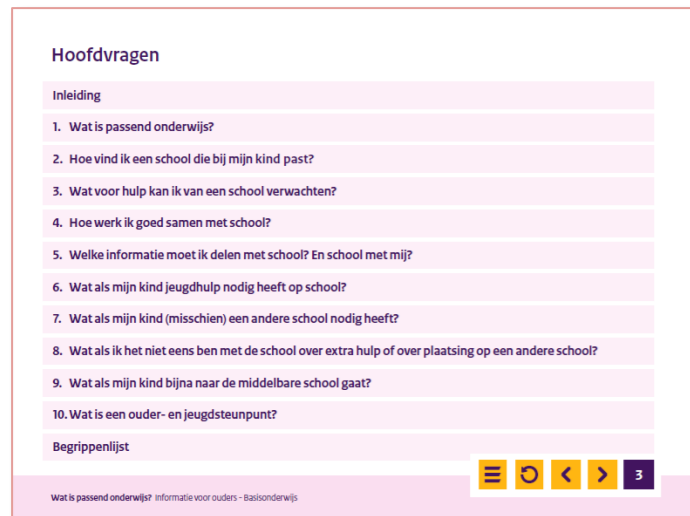
OPP* en handelingsdeel. Goed dat dat erin zit. Dat weten ouders vaak niet.

*OPP = ontwikkelingsperspectief

- Expert
bij Ouder- en Jeugdsteunpunt

De brochure zien ouders als naslagwerk

De experts gebruiken deze informatie van OCW voor hun website en andere communicatiemiddelen over passend onderwijs

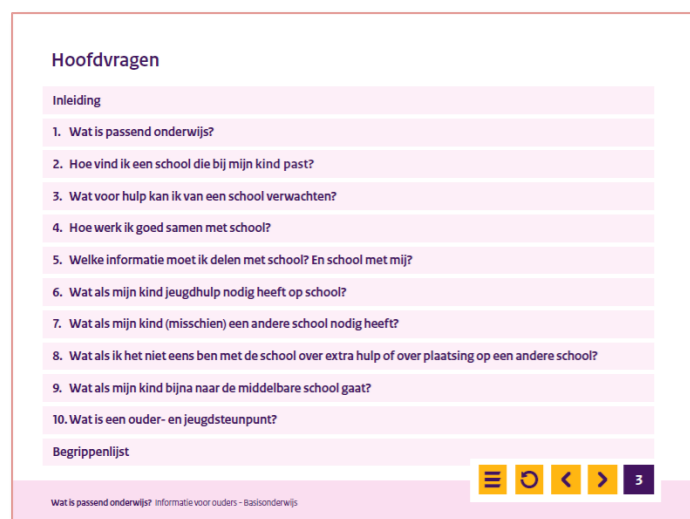

Boven: brochure passend onderwijs po (voorblad en hoofdvragen)

- *Een goede verdieping* – Zowel ouders als experts vinden de brochure een mooi gedetailleerd overzicht geven. Men heeft het idee dat alle relevante vragen die ouders hebben aan bod komen in de brochure van het po en vo. Men ziet het dan ook als een naslagwerk wat goed is om erbij te pakken als men meer wil weten over een specifiek onderdeel van passend onderwijs. De experts gebruiken de tekst uit deze brochures voor op hun website van het Ouders- en Jeugdsteunpunt.
- *Voorblad*– Het voorblad wordt positief ontvangen. Het is duidelijk voor wie de brochure is (ouders) en waar het over gaat (wat is passend onderwijs?). Daarnaast wordt de afbeelding goed gewaardeerd. Het geeft voor zowel experts als ouders goed weer welke partijen allemaal betrokken zijn bij de ontwikkeling van hun kind.
- *De inleiding en leeswijzer* – Deze worden vaak overgeslagen door de lezers. Ze beginnen het liefst meteen naar beneden te scrollen en ontdekken gaandeweg, en bij de hoofdvragen welke informatie in de brochure staat. Ouders die de inleiding wel lezen, zijn vaak niet bekend met termen als ‘samenwerkingsverband’ en ‘Ouder- en Jeugdsteunpunt’. Een verwijzing naar de begrippenlijst kan hier helpen.
- *Hoofdvragen sluiten aan* – Ouders zijn blij met de insteek vanuit hoofdvragen in plaats van een inhoudsopgave. Het sluit aan bij de manier waarop ze zelf naar informatie zoeken. Vanuit een vraag. De getoonde vragen sluiten aan bij hun behoefte. Ouders missen niet zozeer een vraag. Wel willen ze dat er zowel in de brochure van het po als het vo voldoende aandacht is voor de overgang van de ene school naar de andere en hoe je dat goed kunt regelen als ouder.

NOTE: ouders en experts hebben de brochure globaal bekeken. Daarbij is vooral gevraagd naar de duidelijkheid van navigatie en de look en feel. Men heeft niet alle pagina's in detail inhoudelijk beoordeeld.

De brochure vervolg

Boven: brochure passend onderwijs po (voorblad en hoofdvragen)

- *Navigatie* – Uiteindelijk lukt het iedereen om door het document te gaan. In eerste instantie scrollen veel ouders met de muis door het document. Gaandeweg ontdekt men de verwijzingen naar de begrippenlijst en andere vragen in het document. Dan wordt het verschil tussen de rode en paars-onderstreepte teksten ook duidelijk. De knoppen worden al doende duidelijk. Eén ouder had het logischer gevonden om de pijltjes naar boven en naar beneden te zien staan in plaats van naar links en naar rechts. Men vindt het ook fijn dat termen zowel als afkorting als geheel uitgeschreven in de brochure staan. Beide komt men tegen als men op andere plekken naar informatie zoekt. Niet iedereen begrijpt meteen dat de subvragen binnen de hoofdstukken beantwoord worden. De kop 'vervolg vragen bij dit onderwerp' vindt men verwarrend. Beter zou men vinden 'vragen waar je in dit hoofdstuk antwoord op krijgt'.
- *Aandachtspunten* – Sommige ouders zouden het interessant vinden om te verwijzen naar de andere brochure (van po naar vo en andersom). Ook zouden ouders het fijn vinden om een direct algemeen telefoonnummer of website te zien waar ze voor vragen direct terecht kunnen. Ook experts geven aan dat ze graag een verwijzing zien naar de Ouder- en Jeugdsteunpunten in de brochure. Sommige ouders wilden graag een soort stappenplan zien. En de meer visueel ingestelde mensen vonden de brochure nu wel erg tekstueel. Men miste plaatjes of iconen. Een enkeling vroeg zich af of dit document ook goed voor te lezen was voor blinde ouders.

NOTE: ouders en experts hebben de brochure globaal bekeken. Daarbij is vooral gevraagd naar de duidelijkheid van navigatie en de look en feel. Men heeft niet alle pagina's in detail inhoudelijk beoordeeld.

Quotes naar aanleiding van de brochure

”

Dit was fijn geweest toen mijn dochter haar diagnose kreeg, dan had dit geholpen. Het had mij wel rustiger gemaakt, want je weet eigenlijk niet wat er mogelijk is.

- Moeder, 40 jaar,
Ervaring met passend onderwijs

”

Ik ben in ieder geval voorstander van dat veel op één plek te vinden is. Dus als dat in het document past zou ik dat zeker doen.

- Moeder, 37 jaar,
Ervaring met passend onderwijs

”

Ik hoop dat ze wel gaan wijzen op dit soort folders. Je kan een mooie folder hebben, maar dit is nu niet vindbaar.

- Expert
bij Ouder- en Jeugdsteunpunt

”

Ik denk niet dat alle ouders dit per se hoeven te zien. Als je het niet nodig hebt hoeft je dit nu ook niet te lezen

- Moeder, 51 jaar
Zonder ervaring met passend onderwijs

”

Over de hoofdvragen is goed nagedacht. Die zijn heel breed en logisch.

- Expert
bij Ouder- en Jeugdsteunpunt

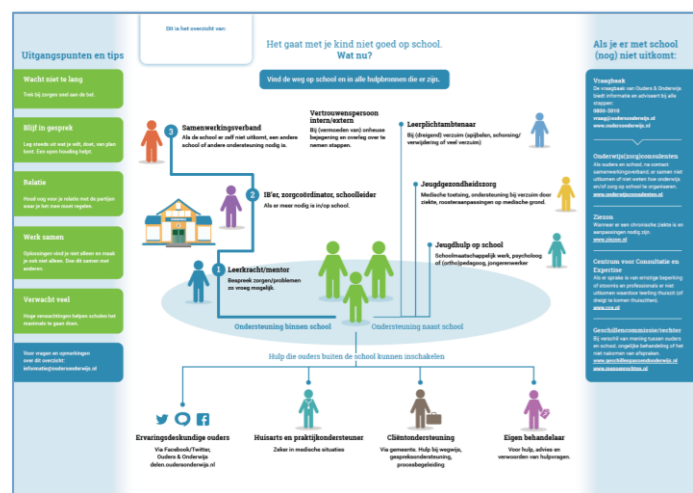
”

Inleiding - Dat eerste stukje is wat ik zelf ook bedoel. Dit is heel duidelijk. Stel ik zou hier naar zoek op zijn, dan verklaren de eerste 2 alinea's al wat passend onderwijs is. Dat niet ieder kind hetzelfde is.

- Vader, 35 jaar,
Zonder ervaring met passend onderwijs

De overzichtsplaat wordt wisselend ontvangen

Dat er een visueel overzicht is wordt gewaardeerd, de huidige vormgeving vinden velen echter te druk

Boven: overzichtsplaat (niet van OCW, maar als voorbeeld)

Over het algemeen waren ouders erg blij om een compleet overzicht te zien van de routes die te doorlopen zijn en een beeld te krijgen van allerlei partijen waar je naartoe kan voor extra hulp, ondersteuning en support. Men vraagt zich wel af waar men deze poster tegen kan komen. Experts vinden de overzichtsplaat hulpvaardig, maar missen de verwijzing naar hun eigen Ouder- en Jeugdsteunpunt.

- *Titel* – de titel van het document valt onvoldoende op waardoor sommige ouders zich afvragen: ‘Waarom moet ik dit lezen? Wat voor informatie kan ik hier verwachten?’.
- *Het middendeel* – Uiteindelijk begrijpt iedereen dat men in het midden van de plaat moet beginnen te kijken (bij het gezin en punt 1), maar men verwacht van boven naar beneden te kunnen kijken. Ook voelt het onlogisch om van onder naar boven te nummeren (1, 2 en 3) en men vindt dat er veel te veel poppetjes en kleurtjes op de plaat staan. Het leidt allemaal af van de boodschap. Ouders begrijpen wel goed het verschil tussen de ondersteuning binnen de school, naast de school en buiten de school. In de tekst zitten woorden en afkortingen waar niet iedereen bekend mee is, zoals IB’r, samenwerkingsverband en clientondersteuning. Op het kopje ‘*ervaringsdeskundige ouders*’ wordt positief gereageerd. Hier is onder ouders veel behoefte aan, en niet alleen via de sociale media. Men vindt het fijn dat hier ook een website genoemd staat.
- *Uitgangspunten en tips* – Hoewel een groot deel van de tips voor de hand ligt, vinden zowel ouders als experts het wel goed om deze terug te zien op de plaat. De tekst ‘houd oog voor de relatie’ wordt niet door iedereen begrepen. Men neemt de tekst dan te letterlijk. En niet iedereen is het eens met de tekst ‘*hoge verwachtingen helpen scholen het maximale te gaan doen*’. Men verwacht dat dit ook averechts kan werken, een school kan nooit alle leerlingen maximaal helpen. Dit vindt men een stapje te ver gaan.
- *Vanuit de experts* – Zoals aangegeven, vinden de experts het belangrijk dat er verwezen wordt naar de Ouder- en Jeugdsteunpunten. Vanuit daar willen de experts de ouders naar de juiste plek doorverwijzen. Sommige experts adviseren om de blauw balk aan de rechterkant te verwijderen. Als ouders daar naartoe gaan kunnen hun vragen (onnodig) escaleren. Men vindt ook dat er nadrukkelijker op de plaat benoemd mag worden dat ouders bij twijfel of vragen gewoon aan de bel moeten trekken.

NOTE: deze overzichtsplaat is niet van OCW zelf, maar is voor dit onderzoek gebruikt als voorbeeld. OCW gaat nog een eigen plaat ontwikkelen en zal de feedback op deze overzichtsplaat daarin meenemen.

Quotes naar aanleiding van de overzichtsplaat

”

Die Facebook pagina ken ik niet. Die ga ik opzoeken. Er is nu niet echt iets waar je met ouders kunt samenkomen die met hetzelfde te maken hebben.

- Moeder, 37 jaar,
Ervaring met passend onderwijs

”

Hier staan heel heftige instanties bij als je er echt niet uitkomt. Ziezon* kom je vanzelf als je het echt nodig hebt. Hier moeten de samenwerkingsverbanden staan. Die grote partijen verwijzen terug naar steunpunten en samenwerkingsverbanden.

*Ziezon is een landelijk netwerk van experts op het gebied van onderwijsondersteuning voor zieke leerlingen.

- Expert
bij Ouder- en Jeugdsteunpunt

”

Als je er met school niet uitkomt, zie je hier 5 instanties waar je terecht kan. Dat is fijn om te weten.

- Moeder, 42 jaar
Zonder ervaring met passend onderwijs

”

Dit kan mensen helpen die er voor het eerst mee te maken krijgen.

- Vader, 40 jaar
Ervaring met passend onderwijs

”

Ik zie dit bij IB'ers wel op hun werkkamer hangen. Deze poster is misschien beter voor professionals dan voor ouders.

- Expert
bij Ouder- en Jeugdsteunpunt

”

Ik kan niet ontdekken waarom ik die poster zou bekijken. Ik zou er aan voorbij lopen. Er staat niet op de poster waarom ik hier naar moet kijken. Ik zou die titel veel groter maken. Die is redelijk relevant. Daarvoor maakt je de poster toch?

- Vader, 33 jaar,
Zonder ervaring met passend onderwijs

3

De onderzoeksverantwoording

Verantwoording

METHODE

KWALITATIEF

17 online interviews
van 45 minuten

Van alle gesprekken zijn video-opnamen gemaakt. Deze dienden, samen met de observaties van de onderzoekers, als basis voor de analyse van de resultaten.

Moderators

Dori van Rosmalen
Pascal den Hertog
Marleine van de Lagemaat

Veldwerkperiode
13, 15 en 20 juni
2023

De doelgroep zijn ouders en experts van Ouder en Jeugdsteunpunten in Nederland.

Voor de **ouders** hanteren we de volgende criteria:

- Spreiding over onderwijsniveau (n=5 primair onderwijs (po), n=6 voortgezet onderwijs (vo))
- Spreiding naar ervaring met passend onderwijs (via stellingen)
  - o n=6 ervaringsdeskundige ouders: zij hebben kinderen die reeds passend onderwijs ontvangen
  - o n=5 ouders met kinderen die nog geen passend onderwijs ontvangen, maar waar ouders vermoeden dat hun kind extra hulp kan gebruiken
- Spreiding naar geslacht, naar regio: (rand)stedelijk/provincie en opleidingsniveau van de ouders (laag, midden, hoog)

De 6 **experts** waren allen betrokken bij een Ouder- en Jeugdsteunpunt. Soms als ouder, soms als medewerkers vanuit het samenwerkingsverband. Zij kwamen uit de omgeving van Veghel, Megen, Schijndel, Varseveld, Hierden en Baarn.

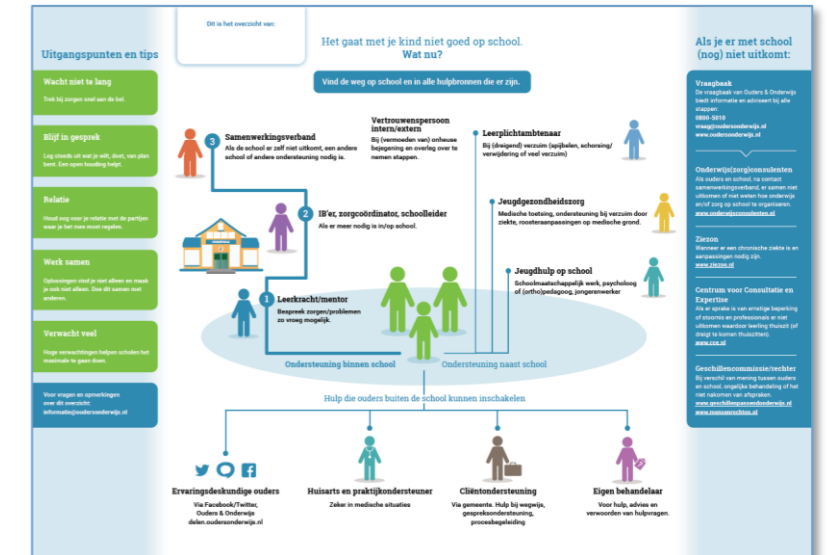
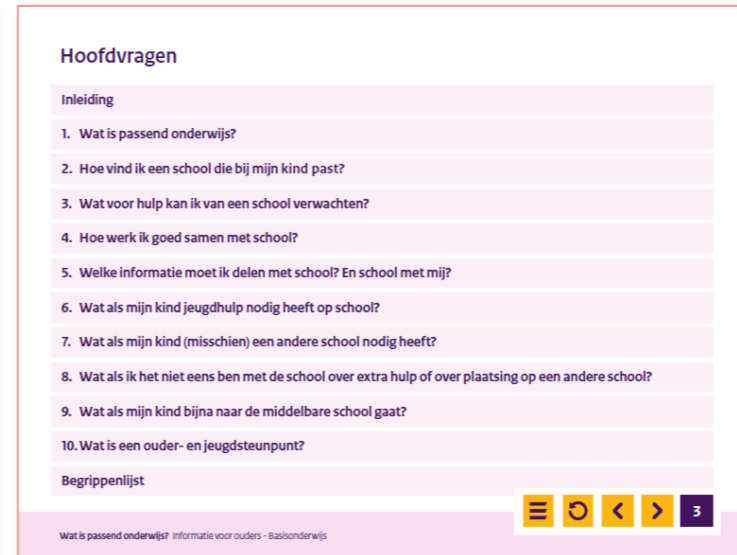
De ouders zijn door Blauw geworven. De experts via OCW. Allen ontvingen een onkostenvergoeding voor hun deelname. Blauw Research onderschrijft de ESOMAR/ICC richtlijnen.

De gesprekken zijn online via MS Teams gevoerd. De opdrachtgever heeft anoniem mee kunnen kijken. Op 15 juni was Blauw bij OCW. Op de andere dagen werd er op afstand meegekeken door de opdrachtgever.

Onderzoeksmaterialen

Video, brochure en overzichtsplaat over passend onderwijs

Boven: overzichtsplaat

Bron:
<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerp/en/passend-onderwijs/documenten/brochures/2022/09/08/uitleg-passend-onderwijs-voor-leerlingen-en-ouders>

Boven: brochure passend onderwijs po (voorblad en hoofdvragen)
 Onder: brochure passend onderwijs vo (voorblad en hoofdvragen)

Boven: scènes uit de introductievideo over passend onderwijs